

נוהל: שמירה על סביבת עבודה ולימודים נקיה מסמים ואלכוהול

הפניות:

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול, ריכוז חקיקה בישראל
פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973
פקודת המשקאות המשכרים (ייצור ומכירה)
חוק רישוי עסקים
תקנון ועדת משמעת
נוהל 03-008-ועדת מנהל
תקנון משמעת סטודנטים
תקנון משמעת סגל אקדמי

1. כללי:

במסגרת החוק, מקיימת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב את הנדרש על מנת לפעול לסביבה נקייה מסמים ואלכוהול.

2. מטרת הנוהל:

מטרת נוהל זה להסדיר את השימוש בסמים ואלכוהול לצורכי מחקר, הוראה ופעילות תרבותית (ע"פ העניין), תוך התמודדות והתערבות במס' היבטים כדלהלן: פעולות הסברה וחינוך, אכיפה ומניעה, הגשת תלונה וחקירה, הסיוע וטיפול, כל זאת בהתייחס לכלל אוכלוסיות המוסד (עובדי האוניברסיטה וסטודנטים).

3. הגדרות:

3.1 **אוניברסיטה** – אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, על אתריה ומתקניה.

3.2 **אלכוהול- משקאות משכרים** [כהגדרתם בפקודת המשקאות המשכרים \(ייצור ומכירה\)](#).

3.3 **סמים- סמים מסוכנים** [כהגדרתם בפקודת הסמים המסוכנים \[נוסח חדש\], התשל"ג-](#)

3.4 **עובד** – מי שנמנה עם חברי הסגל האקדמי, הסגל הזוטור והסגל המנהלי הטכני של האוניברסיטה וכן כל מי שמתקיימים בינו לבין האוניברסיטה יחסי עובד ומעביד.

3.5 **סטודנט** – מי שהתקבל לאוניברסיטה כתלמיד לרבות לימודים במכינות ובמסגרות לימודים מיוחדות, ובכלל זה המרכז ללימודי חוץ, וסטודנטים זרים.

3.6 **נילון** – עובד או סטודנט שיוחסה לו הפרה של נוהל זה.

3.7 **אורח/מבקר- כל אדם השוהה במתקני האוניברסיטה בכל זמן נתון.**

4. תוכן הנוהל:**4.1 כללי:**

האוניברסיטה תבחן אחת לשנתיים לפחות את יישום הנוהל.

4.1.1 שימוש באלכוהול- כללי

לא מאושרת מכירה או צריכה באופן פומבי לכל צורך בשטחי האוניברסיטה אלא ע"פ החלטת ועדת אירועים/ ועדת מנהל/ דקאנט הסטודנטים-ע"פ העניין ע"פ התנאים הקבועים בחוק רישוי עסקים וע"פ שיקול דעתה של הועדה/ בעל התפקיד הרלוונטי.

4.1.2 שימוש בסמים- כללי

השימוש בסמים במדינת ישראל הוא עברה על החוק. חל איסור מוחלט על החזקה, שימוש והפצת כל סוגי הסמים, למעט במקרים המפורטים [בפקודת הסמים המסוכנים תשל"ג-1973](#).

4.1.3 שימוש בסמים לצורכי מחקר

1. מחלקת בטיחות אחראית על מתן אישור, בכפוף לחוק, לרכישת סמים מסוכנים המיועדים למחקר/ ניסוי ובמסגרת תפקידה מבצעת בדיקת החומר, פרוטוקול הניסוי ובקרה על אחסון החומרים המשמשים למחקרים המתבצעים באוניברסיטה.
2. קיימים באוניברסיטה מחקרים הנתמכים ע"י מענקי מחקר מקרנות בינלאומיות (אמריקאיות ואחרות) במסגרתן חייב החוקר לעמוד בסביבת מחקר נקייה מסמים כמפורט במסמכים הנלווים לטפסי ההגשה. האוניברסיטה מצהירה כלפי המממן שהיא אוסרת שימוש בסמים ואלכוהול בין כתליה. על החוקר הראשי וכל צוות המחקר לחתום על הצהרה המעידה על קבלה של מדיניות האוניברסיטה לשמירה על סביבת מחקר נקייה מסמים ואלכוהול.
3. במידה ונעשה שימוש בסמים לצורכי מחקר, מחלקת הביטחון ומחלקת הבטיחות, גיהות ואיכות הסביבה של האוניברסיטה ינחו את החוקר כיצד לשמור על החומרים וינחו אותם בדבר כללי התנהגות בסביבתם עפ"י פקודת הסמים המסוכנים, הנחיות משרד הבריאות והוראות פנימיות למעבדות שמורות.

4.1.4 הסכנות בצריכת אלכוהול וסמים

1. הסכנות בצריכת אלכוהול

ההשפעה העיקרית של אלכוהול היא על מערכת העצבים המרכזית, ובדרך כלל מדובר בפעילות מדכאת. פעילות האלכוהול משפיעה על מספר מנגנונים תאיים, ויכולה לגרום לפגיעה בזיכרון, השתנה מרובה, הרחבת כלי דם תת-עוריים (אנשים ששותים פניהם סמוקים), עיכוב בלידה, פגיעה ביכולות האינטלקטואלית והמוטורית וירידה ביכולת הביצוע.

2. הסכנות בצריכת סמים

ההשפעות של הסמים הינם מגוונות ועלולות להשפיע בחשיבה וזמן תגובה איטי, בלבול, שיבוש איזון וקואורדינציה, שיבוש הזיכרון והלמידה, חרדה, התקפי פאניקה, הגברת קצב הלב, העלאת לחץ הדם, פגיעה בתפקוד המוטורי.

4.2 פעולות הסברה וחינוך בנושא סביבת עבודה ולימודים נקיה מסמים ואלכוהול

האוניברסיטה תפעל לקיום פעולות הסברה וחינוך למניעת תופעות של שימוש בסמים ואלכוהול בניגוד לדין, כדלקמן:

4.2.1 סטודנטים:

- א. הנוהל יפורסם באתר האינטרנט של האוניברסיטה בשפות עברית, אנגלית ובערבית.
- ב. באחריות דיקאנט הסטודנטים ליזום הרצאות לסטודנטים וחלוקת חומרי הסברה, לצורך העלאת רמת המודעות לנזקים והשלכות השימוש והצריכה של אלכוהול וסמים ויצירת אקלים חברתי השולל שימוש בסמים מסוכנים.
- ג. באחריות המחלקה לקשרים אקדמיים בינלאומיים להזמין את מחלקת הביטחון להעביר הדרכה במסגרת יום אוריינטציה לסטודנטים זרים הכוללת הנחיות לגבי כללי התנהגות בשטחי האוניברסיטה, לרבות התייחסות לשימוש באלכוהול וסמים.

4.2.2 עובדי האוניברסיטה:

- א. באחריות אגף מש"א להפיץ הנוהל 'שמירת סביבת עבודה ולימודים נקיה מסמים ואלכוהול' אחת לשנה לכלל עובדי האוניברסיטה.
- ב. באחריות מחלקת הבטיחות לבצע הדרכות בזמן הקבלה לעבודה וכן ריענוני בטיחות לעובדים קיימים אחת לשנה, לגבי סיכוני הבטיחות, הגהות והבריאות הנובעים בעבודה ובין היתר תצוין מדיניות האוניברסיטה לשמירה על סביבת עבודה נקייה מסמים ואלכוהול, כאמור בנוהל זה.

4.3 אכיפה ומניעת שימוש באלכוהול וסמים בשטחי האוניברסיטה

באחריות אגף התפעול לבצע בקרה שוטפת על הזכיינים הפועלים בשטחי האוניברסיטה לצורך ווידוא כי לא מתבצעת מכירה של אלכוהול, למעט במקרים בהם אושרה פעילות כאמור בסעיף 4.1.1 לעיל.

4.3.1 עובדי האוניברסיטה :

א. באחריות הרשות למו"פ, להחתים את אנשי סגל אקדמי בכיר או זוטרי העוסקים במחקר חדשים וקיימים, על הצהרה לשמירה על סביבת עבודה נקיה מסמים ואלכוהול, ההצהרה תכלול פעולות שינקטו נגד עובדים המפרים את הצהרתם ונוהל זה .

החוקר אחראי להחתמת צוות המחקר שעובד עימו.

ב. באחריות החוקר הראשי/ מנהל מעבדה לוודא ולפקח שכל עובדי המחקר מבצעים ומתנהלים ע"פ הנוהל ולדווח על כל חריגה לגורמי האכיפה הרלוונטיים באוניברסיטה.

ג. באחריות החוקר הראשי/ מנהל מעבדה ביצוע רכש מבוקר של חומרי גלם העלולים לשמש כסמים ואלכוהול, וביצוע בדיקה שוטפת של צריכה וניצול חומרים אלה כולל אחסונם במקום סגור בהתאם להנחיות מחלקת הבטיחות ומחלקת הביטחון.

4.4 הגשת תלונה, חקירה וענישה

4.4.1 תלונה או דיווח על אירוע שיש בגינו חשש להפרה של הנוהל תופנה למחלקת ביטחון ע"י הנפגע או גורם אחר מטעמו של הנפגע/ אוניברסיטה. התלונה יכול שתוגש בכתב או בעל פה. תלונה שתוגש לגורם אחר באוניברסיטה תופנה על-ידו למחלקת הביטחון.

4.4.2 במקרה של דווח על אירוע, מחלקת הביטחון בשיתוף מחלקת הבטיחות (עפ"י הצורך) תבצע בירור ובסופו תנפיק דוח אשר יכלול את סיכום ממצאי הבירור והמסקנות הראשוניות והמלצת ממ"ח ביטחון דוח האירוע יוגש ל:

- א. רקטור – מעורבות סגל אקדמי ;
- ב. מזכיר אקדמי – מעורבות סטודנטים באירוע ;
- ג. סמנכ"ל משאבי אנוש – מעורבות מנהלי וטכני ;

4.4.3 כל הפרה של נוהל זה תדווח ע"י הגורם הרלוונטי לרשות המו"פ, דהיינו : רקטור או מזכיר אקדמי ידווחו על הפרת הנוהל ע"פ העניין. הדיווח יכלול -דוח אירוע, פרוטוקול ועדת משמעת וכו'. על בסיס הדיווח הנ"ל תצא הודעה מסודרת (ע"י הרשות למו"פ) לגוף הממן הכוללת את עיקרי תחקיר האירוע, המסקנות, והצעדים שנקטו.

4.4.4 במידה ויוחלט לפתוח הליך משמעותי נגד הנילון יבוצע ההליך ע"פ תקנון המשמעת הרלוונטי.

4.5 סיוע וטיפול

4.5.1 **סטודנטים** : השירות הפסיכולוגי של דיקאנט הסטודנטים יציע סיוע והפנייה לתוכניות גמילה והפנייה לגורמים מקצועיים .

4.5.2 **עובדי האוניברסיטה** : עובדת רווחה במחלקת משאבי אנוש תלווה ותציע טיפול לעובד ע"י תיווך עם גורמי טיפול ושיקום בקהילה .

4.6 תוכן הנוהל חל על כל אורחי ומבקרי האוניברסיטה.

5. אחריות:

האחריות לביצוע נוהל זה חלה על הרשות למו"פ, המחלקה לקשרים אקדמיים בינלאומיים, דקאנט הסטודנטים, מחלקת הביטחון, משאבי אנוש ומחלקת בטיחות גהות ואיכות הסביבה.

6. תחולה:

הנוהל תקף מיום פרסומו.

דוד ברקת

דוד ברקת,

סגן נשיאה ומנכ"ל